

education

Lefapha la Thuto la Bokone Bophirima
Noord-Wes Departement van Onderwys
North West Department of Education
NORTH WEST PROVINCE

PROVINSIALE ASSESSERING

GRAAD 10

LANDBOUWETENSKAPPE V1

NOVEMBER 2019

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 150

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 10 bladsye.

AFDELING A**VRAAG 1**

1.1	1.1.1	B ✓✓		
	1.1.2	A ✓✓		
	1.1.3	D ✓✓		
	1.1.4	C ✓✓		
	1.1.5	B ✓✓		
	1.1.6	D ✓✓		
	1.1.7	C ✓✓		
	1.1.8	D ✓✓		
	1.1.9	A ✓✓		
	1.1.10	B ✓✓	(10 x 2)	(20)
1.2	1.2.1	Slegs B ✓✓		
	1.2.2	Slegs A ✓✓		
	1.2.3	Geen ✓✓		
	1.2.4	Slegs A ✓✓		
	1.2.5	Albei A en B ✓✓	(5 x 2)	(10)
1.3	1.3.1	Kompetisie ✓✓		
	1.3.2	Industrialisasie ✓✓		
	1.3.3	Rou materiale/grondstowwe ✓✓		
	1.3.4	Domestikeer/mak maak ✓✓		
	1.3.5	Wildstropery ✓✓	(5 x 2)	(10)
1.4	1.4.1	Aspek ✓		
	1.4.2	Edafies/grondfaktore ✓		
	1.4.3	Verbruikers/Parasiete ✓		
	1.4.4	Bestaans ✓		
	1.4.5	Varke ✓	(5 x 1)	(5)
TOTAAL AFDELING A:				45

AFDELING B**VRAAG 2: AGRO-EKOLOGIE****2.1 Weidingsekologie**

- 2.1.1 Natuurlike verandering in die weiveld**
Ekologiese suksessie ✓ (1)
- 2.1.2 Eerste tipe plante**
Pionier spesies ✓ (1)
- 2.1.3 TWEE metodes om oorbeweiding te voorkom**
 - Wisselweiding ✓
 - Geen/nul beweiding ✓
(2)
- 2.1.4 Definisie van aangeplante weiding**
Dit is 'n area/gedeelte land wat beplant is ✓ met grastipes of ander nie natuurlike weidingsgewasse ✓ (2)

2.2 Weidingsbestuur

- 2.2.1 Definisie van weidingsbestuur**
Die bestuur van natuurlike plantegroei ✓ wat gebruik word vir weiding ✓ (2)
- 2.2.2 TWEE redes waarom weidingsbestuur belangrik is**
 - Primêre bron van voedsel vir vee ✓
 - Bron van genetiese materiaal van weidingspesies ✓
 - Weiveld is 'n landbou hulpbron ✓
 - Goed bestuurde weiveld hou die omgewing in balans ✓ (Enige 2) (2)
- 2.2.3 Verduideliking van wisselweiding**
Meer as een kamp word aan 'n groep diere toegeken ✓ na 'n sekere periode word die diere na 'n ander kamp geskuif sodat die eerste kamp kan rus/hergroei ✓ (2)
- 2.2.4 TWEE veldbestuurpraktyke**
Tropgrootte ✓
Dierverhouding ✓
Veldbrand ✓ (Enige 2) (2)

2.3 Tropgrootte

- 2.3.1 DRIE faktore wat tropgrootte beïnvloed**
 - Weiveldbestuur ✓
 - Weerstoeistande/droogte/vloede ✓
 - Voedselinname ✓
 - Plant groei vermoë ✓ (Enige 3) (3)
- 2.3.2 Verduideliking van TWEE gevolge van 'n te groot tropgrootte**
 - Daar sal 'n daling ✓ in die produksie van diere wees ✓
 - Die produksie potensiaal ✓ van die veld sal verlaag ✓ (4)

2.4 Biome**2.4.1 Gee 'n ander woord/term vir ekologiese gebiede**

Biome ✓

(1)

2.4.2 Voorbeelde van flora gevind in die fynbos area

- Bossies met harde blare ✓
- Riete ✓
- Hout bossies ✓
- Taai bossies ✓
- Knol plante ✓
- Ericoids ✓
- Bessies ✓
- Protea bome ✓

(Enige 2)

(2)

2.4.3 TWEE ekologiese areas met lae reënval

- Nama-karoo ✓
- Karoo ✓

(2)

2.4.4 TWEE ekologiese areas wat die hoof produseerders van dier se voedings materiaal is

- Savanna ✓
- Grasveld ✓

(2)

2.5 Aardverwarming**2.5.1 Formuleer a opskrif vir die diagram.**

'n Diagram wat aardverwarming/kweekhuis effek toon ✓✓

(2)

2.5.2 TWEE menslike aksie wat die verskynsel in VRAAG 2.5.1 veroorsaak

- Brand van fossiele brandstof ✓
- Fabrieke gee rook/CO₂ af ✓
- Gebruik van motorkarre ✓
- Steenkool kragstasies gee rook/CO₂ af in die lug ✓
- Ontbossing ✓
- Industrialisasie ✓
- Lugbesoedeling ✓

(Enige 2)

(2)

2.5.3 DRIE gevolge van aardverwarming op landbou

- 'n Verhoging in die watervlakke van die see ✓
- Onvermoë van sekere spesies om aan te pas by hoër temperature ✓
- Uitsterf van sommige spesies ✓
- Onvoorspelbare seisoene ✓
- Droogtes ✓
- Vloede ✓
- Verhoogde temperature ✓

(Enige 3)

(3)

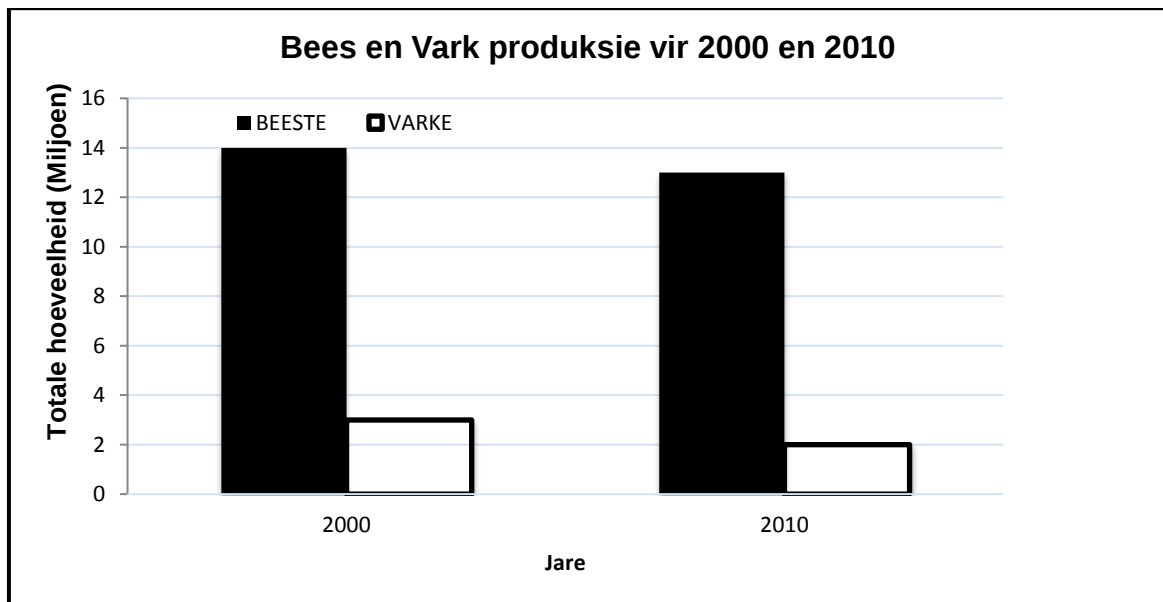
[35]

VRAAG 3: AGRI-INDUSTRIE**3.1 Landbou-ekonomie****3.1.1 TWEE bydraes van landbou tot S.A se ekonomiese status**

- Voedsel produksie ✓
- Rou materiale/grondstowwe ✓
- Werkskepping/geleenthede ✓
- Voedselsekuruteit ✓
- Ontwikkeling van platteland/skep infrastruktuur ✓
- Ekonomiese stabiliteit ✓
- Bewaring van die natuurlike hulpbronne ✓ (Enige 2) (2)

3.1.2 Algemene tendens van die totale van lewendehawe tussen 2000 en 2010 af

Daar is 'n verlaging ✓ in die totale van lewendehawe ✓ (2)

3.1.3 Gekombineerde staafgrafiek van bees en vark totale vir 2000 en 2010**Kriteria/Rubriek/Merkriglyne**

- Korrekte opskrif ✓
- X-as: Korrek gekalibreer met byskrif (Jare) ✓
- Y-as: Korrek gekalibreer met byskrif (Hoeveelheid) ✓
- Korrekte eenheid (Miljoen) ✓
- Staafgrafiek ✓
- Akkuraatheid ✓ (6)

3.1.4 Berekening van die verskil in produksie vanaf 2000 tot 2010 in skape en bokke

- $32 - 25$ ✓
- $= 7$ miljoen ✓ (2)

3.2 Voedselprodukte**3.2.1 TWEE ander tipes voedsel preserverings metodes**

- Beroking ✓
- Prosessering ✓
- Kook ✓
- Souting/pekel ✓
- Vries/verkoeling ✓
- Uitdroging ✓
- Pasteurisasie/stretilisasie ✓
- Vakuumverpakking ✓
- In-lê (in suiker) ✓ (Enige 2) (2)

3.2.2 TWEE redes vir die preservering van voedsel

- Om verrotting/agteruitgang te verhoed ✓
- Om die rakleefyd te verleng ✓
- Om die verlies aan kwaliteit te verhoed ✓ (Enige 2) (2)

3.2.3 Onderskei tussen

- Vars voedsel** - Hoofsaaklik groente/vrugte wat vars/rou aangekoop word en so gou as moontlik na aankoop benut word ✓
- Stapelvoedsel** - Dit vorm hoofsaaklik die basis ✓ van die bevolking se dieet/goedkoop/beskikbaar/toeganklik ✓ (2)

3.2.4 Kennis stelsel om te weet Mopaniewurms is eetbaar

- Inheemse kennis stelsels/IK ✓ (1)

3.3 Landbouwetgewing**3.3.1 Onderskei tussen**

- Grondwet** - Die hoogste wet van 'n land ✓ dit verskaf die basiese beginsels wat ander wette moet navolg ✓ (1)
- 'n Groenskrif** - Voorlopige verslag op 'n regerings voorstel ✓ vir 'n nuwe wet of die verandering van 'n bestaande wet ✓ (1)

3.3.2 DRIE aspekte van landbou wat deur wette aangespreek word

- Indiensnemings wette ✓
- Grond/grondhervormings wette ✓
- Bemakings wette ✓
- Hulpbron beskermings wette ✓
- Siekte en parasiet wette ✓
- Inset hulpbron wette ✓
- Dierewelsyns wette ✓ (Enige 3) (3)

3.4 Landbou organisasies**3.4.1 TWEE funksies van die departement van landbou**

- Bestuur en beheer landbou navorsings fasiliteite ✓
- Beheer en verbeter fitosanitêre status van die land ✓
- Verseker die veiligheid en effektiwiteit van landboukundige insette ✓
- Bestry die ontstaan en verspreiding van siektes en parasiete ✓
- Fasiliteer en voorsien onderrig en opleiding in landbousektor ✓
- Bied finansieële steun aan boere ✓
- Bevorder bewaring van die land se natuurlike hulpbronne ✓ (Enige 2) (2)

3.4.2 Gee die volle name vir die volgende

(a) LNR - Landbounavorsingsraad ✓ (1)

(b) NLBR - Nasionale Landboubemarkingsraad ✓ (1)

(c) WNNR - Wetenskaplike en Nywerheidsnavorsingsraad ✓ (1)

3.4.3 TWEE voordele van landbou-organisasies

- Navorsings bevindings is voordelig vir boere ✓
- Voorsien inligting aan boere ✓
- Lig boere in oor die nuuste nuus/tendense/ontwikkelings in die landbousektor ✓
- Verskaf opleiding ✓ (Enige 2) (2)

3.5 Voedselsekerheid in Suid Afrika**3.5.1 Verduideliking van die konsep voedselsekerheid**

'n Maatstaf van die volhoubare beskikbaarheid ✓ en toegang tot voedsel vir al die mense van Suid Afrika ✓ (2)

3.5.2 TWEE bedreigings van voedselsekerheid in Suid Afrika

- Natuurlike hulpbronne/grond/water/energie ✓
- Arbeid ✓
- Biodiversiteit ✓
- Klimaats toestande/veranderinge ✓
- Ekonomiese stabiliteit ✓
- Politieke beleid/klimaat/wêreld tendense ✓ (Enige 2) (2)

[35]

VRAAG 4: VEEKUNDE**4.1 Suid Afrikaanse beesrasse****4.1.1 Identifikasie van die ras**

Nguni ✓

(1)

4.1.2 TWEE eienskappe van die ras uit die foto

- Veelkleurige vel/huid ✓
- Horings het 'n verskeidenheid vorms ✓
- Medium grootte ✓
- Neus se punt is swart ✓

(Enige 2)

(2)

4.1.3 Wetenskaplike naam van die tipe beesras

Bos indicus ✓

(1)

4.1.4 TWEE eienskappe van 'n bul

- Kompakte raam ✓
- Blokkerige bou ✓
- Voortplantings ywer/libido ✓
- Kort nek ✓
- Breë gesig ✓
- Swaar slaggewig ✓

(Enige 2)

(2)

4.1.5 EEN ander inheemse SA beesras

- Bonsmara ✓
- Afrikaner ✓
- Drakensberger ✓

(Enige 1)

(1)

4.2 Beesrasse**4.2.1 Identifikasie van die doel van****Ras A** - Melk ras ✓

(1)

Ras B - Dubbeldoel ras (melk en vleis) ✓

(1)

4.2.2 Naam van RAS A

Jersey ✓

(1)

4.2.3 TWEE eienskappe van RAS A

- Hulle is lig bruin van kleur ✓
- Swart neus met 'n ligter rand (indien hulle suiwer geteel is) ✓
- Relatiewe klein raam/grootte ✓
- Effektiewe voedsel omskakeling ✓
- Lae onderhouds koste ✓
- Koei is baie vrugbaar ✓
- Mees doeltreffende suiwel produseerders ✓
- Melk is geel/hoë bottervet persentasie ✓
- Uitermatig slank/holrug ✓

(Enige 2)

(2)

4.2.4 TWEE ander beerrasse met dieselfde doel as RAS A

- Guernsey ✓
- Fries/Holstein ✓
- Ayrshire ✓

(Enige 2) (2)

4.3 Skape en bokke**4.3.1 Identifikasie vanuit die foto's****A** - Merino ✓

(1)

B - Bok ✓

(1)

4.3.2 EEN eienskappe van RAS A

- Medium tot groot raam ✓
- Wit wol ✓
- Ramme het spiraal horings ✓
- Nie baie vleis aan die karkas nie ✓
- Uitstekende bou ✓
- Uitstekende beweiërs ✓
- Goeie groei vermoë ✓
- Mees ekonomiese omsetters van voedsel na vleis en wol ✓
- Ooie het baie goeie reprodutiewe vermoëns ✓
- Goeie moeders ✓

(Enige 1) (1)

4.3.3 Die doel van RAS B

Produksie van vleis ✓

(1)

4.3.4 Verduideliking hoe RAS B ontstaan het

Deur die kruising van die inheemse Afrika bokrasse ✓ met die Europese melkbok rasse ✓

(2)

4.3.5 Produk van die Angorabok

Sybokhaar ✓

(1)

4.4 Pluimvee**4.4.1 TWEE tipes produksiestelsels in hoender produksie**

- Lêhen/eier produksie ✓
- Braaikuiken/vleis produksie ✓

(2)

4.4.2 EEN tipe inheemse hoederras

- Potchefstroom Koekoek ✓
- Boschvelder ✓
- Ovambo ✓
- Venda ✓
- Kaalnek ✓
- Natal game ✓

(Enige 1) (1)

4.4.3 VIER vereistes vir suksesvolle pluimveeproduksie

- Voldoende effektiewe huisvesting/behuising ✓
- Behoorlike bestuur ✓
- Teling ✓
- Voeding ✓
- Behoorlike gesondheidprogram/biosekuriteit ✓

(Enige 4) (4)

4.5 Wildboerdery in S.A**4.5.1 TWEE redes waarom olifante bedreig is**

- Verlies van habitat ✓
- Ivoorstropery ✓

(2)

4.5.2 Verduidelik waarom renosters gestroop word vir hulle horings

In die Verre Ooste ✓ word geglo dat die horing medisinale eienskappe/
waarde het ✓

(2)

4.5.3 DRIE belangrikhede van wildsboerdery in S.A

- Genereer inkomste/besigheidsmoontlikhede ✓
- Werkskepping/verskaffing ✓
- Help met ekonomiese groei/buitelandse valuta ✓
- Help met die bewaring van natuurlik habitat/hulpbronne ✓
- Ontwikkel infrastruktuur/ontwikkeling in plattelandse
gemeenskappe/areas ✓

(Enige 3) (3)
[35]

TOTAAL AFDELING B: 105
GROOT TOTAAL : 150